

Utdanningsplan for øre-, nese-, halssykdommer ved Finnmarkssykehuset HF

Ansvar og organisering av spesialistutdanningen

Det overordnede ansvaret for spesialistutdanningen i Finnmarkssykehuset er lagt til styringsgruppen for LIS-utdanningen som er direktørens ledergruppe. Det overgrepene arbeidet med utdanningene er forankret i en LIS-komite med et arbeidsutvalg som ledes av medisinsk fagsjef. Arbeidsutvalget består av medisinsk fagsjef, utdanningskoordinerende overlege og HR-rådgiver. Arbeidsutvalget deltar i regelmessige regionale møter.

Innenfor hver spesialitet er det foretaksovergrepene lokalt utdanningsutvalg hvor LIS også er representert. Det lokale utdanningsutvalget jobber etter flg mandat:

<https://www.finnmarkssykehuset.no/Documents/LIS/RL8622%20-%20Lokale%20utdanningsutvalg%20i%20Finnmarkssykehuset.pdf>

Leder av lokalt utdanningsutvalg er som oftest også utdanningsansvarlig overlege og deltar også i det regionale utdanningsrådet i spesialiteten. Du kan lese mer her:

<https://finnmarkssykehuset.no/fag-og-forskning/lis>

Organisering av spesialiteten øre-, nese-, halssykdommer

Finnmarkssykehuset HF tilbyr spesialisering i øre-, nese-, halssykdommer ved Finnmarkssykehuset Hammerfest. Spesialisering i øre, nese, hals er en LIS 2/3 utdanning på minimum 5 år. Utdanningen ved Finnmarkssykehuset Hammerfest må kombineres med tjeneste ved en større Øre-, Nese-, Halsavdeling, denne perioden er estimert til 18 mnd. Helseforetaket har signert fagavtale med Øre-, Nese-, Halsavdelingen ved Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø for gjennomføring av slik tjeneste.

Ansvarlig for fagutdanningen: Fagansvarlig overlege Klemet Johannes Somby

Om Øre-, Nese-, Halspoliklinikken Finnmarkssykehuset Hammerfest 2023

Arena	Finnmarkssykehuset Hammerfest
Antall polikliniske pasienter ØNH-lege	1492
Antall pasienter sykepleier søvnenheten	775
Antall innlagte pasienter sengepost	47
Antall pasienter audiograf	317
Totalt	2631

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Finnmarkssykehuset tilbyr spesialisering i øre-, nese-, halssykdommer ved øre-, nese-, halspoliklinikken, kirurgisk/ortopedisk avdeling Finnmarkssykehuset Hammerfest. Øre-, nese-, halspoliklinikken har eksistert over mange år med ambulerende overleger, fra 2021 ble det ansatt en fast overlege, i tillegg til dette består poliklinikken av en sykepleier som har ansvaret for søvnenheten, vi har også en audiografstilling samt to helsesekretærer som assisterer lege, sykepleier og audiograf. Avdelingen er i dag lokalisert som egen poliklinikk på Finnmarkssykehuset Hammerfest. Fra 21. oktober 2024 flytter vi til nye og oppgraderte lokaler ved nye Hammerfest sykehus der vi blir lokalisert under felles poliklinikk. I de nye lokalene vil vi ha to fullt utstyrte kontorer til ØNH-leger, eget kontor til sykepleier ved søvnenheten og eget kontor til audiograf.

Finnmarkssykehuset har to stillinger til øre-, nese-, halsleger ved klinikk Alta der det også er dagkirurgisk virksomhet i dag samt audiograf i 80 % stilling, Sami klinikk i Karasjøk har i dag periodevis ØNH-leger som driver poliklinisk arbeid i tillegg til fast audiograf i 100 % stilling, Finnmarkssykehuset Kirkenes har ansatt to faste øre-, nese-, halsleger i 50 % stilling og 100 % audiografstilling. Det er altså fire øre-, nese-, halsleger i Finnmark, dette er et område på 48.000 km² og med 75.000 innbyggere. Nærmeste større øre-, nese-, halsavdeling er Universitetssykehuset Nord-Norge 450 km unna.

Finnmarkssykehuset Hammerfest har egen barneavdeling, kirurgisk/ortopedisk avdeling, radiologisk avdeling, medisinsk avdeling, gyn/fødeavdeling, øyeavdeling, intensivavdeling og operasjonsavdeling med både elektiv og akuttfunksjon.

På bakgrunn av store avstander må øre-, nese-, halsspesialisten håndtere de fleste problemstillinger innenfor faget. Hovedtyngden av pasienter har tilstander som sekretorisk otitt (væske i mellomører), adenoide vegetasjoner (falske mandler), plager fra tonsiller (mandler), nese- og bihuleproblematikk, plager fra stemmebånd, søvnsykdommer (søvnapne), hørselsproblematikk og svimmelhet. Vi har en moderne utstyrt poliklinikk med alt av nødvendig utstyr, vi tar bl.a. biopsier, punksjonscytologier, videolaryngoskopier, i tillegg til dette kan vi gjøre bl.a. radiobølgeconchotomier, legger inn dren på voksne i lednings-/lokanestesi og foreta svimmelhetsutredninger med VNG-briller. Vi tar imot øyeblikkelig hjelp fra Vest-Finnmark, pasientgrunnlag på 48.000, på dagtid og enkelte dager utenom vanlig arbeidstid etter tjenesteplan (en dag i uken).

Utdanningsprogrammet

Utdanningsprogrammet består av en teoretisk og en praktisk del. Den teoretiske delen innebærer selvstudium, strukturert internundervisning og deltagelse på nasjonale kurs. LIS 2 får avsatt en fordypningsdag hver andre uke, i tillegg til dette vil LIS arbeidsdag være organisert slik at det er mulighet til supervisjon og faglige søk tilknyttet den konkrete pasientbehandlingen. Poliklinikken har basal oppslagslitteratur og elektronisk tilgang til oppslagsverk. LIS oppfordres til å anskaffe seg egen relevant grunnlitteratur i faget.

Det er avsatt 90 minutter per uke for internundervisning, denne vil bestå av presentasjon og diskusjon av ØNH-kasuistikker og læringsmål innenfor ØNH-faget, her vil også sykepleier kunne delta der det er relevant problemstilling. I tillegg til dette er det ukentlig nasjonal nettundervisning i øre-, nese-, halsfaget på 45 minutter. Det vil også være mulighet til å delta og bidra til internundervisningen på andre avdelinger på sykehuset.

Regionalt utdanningscenter for leger i spesialisering (RegUt) arrangerer i alt 6 teoretiske kurs (rino-/sino-/søvn, onkologi/munnhule/kjeve/spyttkjertler, allergologi og immunologi, traumatologi/plastikkirurgiske prinsipper, larynx/trachea/bronchi/svelg/øsofagus/foniatri og audiologi/otologi og otonevrologi. (i tillegg til dette kommer nettkurs sakkyndig arbeid), ut fra kapasitet hos regUt så er det en målsetting at LIS har gjennomført de teoretiske kursene under spesialisering ved eget helseforetak. Det er i tillegg til dette 4 praktiske kurs, kurset i nese- og bihulekirurgi kan tas under spesialisering ved eget helseforetak, mens kursene som dekker endoskopi, tinningbenskirurgi og halsdisseksjon bør tas mens LIS har sine 2 år i rotasjonsstilling ved ØNH UNN Tromsø. LIS gis permisjon med full lønn for å gjennomføre relevante og obligatoriske kurs.

Den praktiske delen av utdanningsprogrammet er i hovedsak tilknyttet arbeidet LIS på poliklinikken under supervisjon, men også direkte opplæring og øving på konkrete prosedyrer. Nye LIS vil ha en introduksjonsperiode på 3 mnd for å lære seg basal undersøkelsesteknikk og bruk av ulike

instrumenter. I denne perioden vil man jobbe tett med overlege på både poliklinikk og operasjon, få kontinuerlig klinisk opplæring og tid til selvstudium og ferdighetstrening.

Etter denne introduksjonsperioden så vil LIS ha poliklinikk med egne pasienter med ekstra avsatt tid med overlege i umiddelbar nærhet. Gjennom veiledet praksis, kurs og tid til faglig fordypning vil LIS gradvis tilegne seg nødvendig kunnskap om både vanlige og de mer alvorlige tilstandene innen faget og få gradvis selvstendig pasientansvar. For opplæring i spesielle prosedyrer innenfor faget vil det bli avsatt ekstra tid med egnede pasienter.

Det vil bli egen vaktordning på kveld og natt der LIS har tilstedevakt til kl. 21.00, hjemmevakt mellom 21.00 og 07.30 påfølgende dag med overlege som bakvakt, LIS vil ha vakt en dag i uken.

Supervisjon og veiledning

LIS vil få tildelt en hovedveileder for tjenesten. Ved tjenestens start vil LIS og veileder sammen utarbeide en individuell utdanningsplan for kandidaten. Utdanningsplan gjennomgås og revideres hvert halvår for å sikre god progresjon i spesialiseringen for å tilpasse behovet for den enkelte LIS.

Det er avsatt til i tjenesteplanen for en veiledningstime pr. måned og ved behov kan det settes av mer tid til dette. Innholdet i veiledningen er bl.a.

- Faglige utfordringer
- Praktiske ferdigheter
- Fordypning og opplæring
- Samarbeid med kollegaer
- Balanse mellom arbeid og privatliv
- Støtte i vanskelige situasjoner

Se for øvrig helsedirektoratets faglige råd til veiledning

<https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/veiledning-av-leger-i-spesialisering>

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

For å sikre LIS 2/3 i faglig progresjon og økt kompetanse i spesialistutdanningen gjennomføres det regelmessig kompetansevurdering enten i dialog med veileder eller supervisor, eller i evalueringskollegium. Enhetsleder har et overordnet ansvar for at læringsmål vurderes og godkjennes i kompetanseportalen hvor læringsaktivitetene loggføres. Noen læringsaktiviteter godkjennes via egenregistrering, mens noen godkjennes av enhetsleder. Enhetsleder kan delegere dette til veileder eller supervisor.

Se: https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/kompetansevurdering-av-leger-i-spesialisering?fbclid=IwAR3AYkBlgsEP2HenhiV2uOJ_N1zzhFxF7W6M7A2dI9ROBoSWmt269AT-Csy

Forskning og undervisning

Avdelingen oppfordrer til og legger til rette for at LIS kan drive med forskning i løpet av spesialistutdanningen. Finnmarkssykehuset har en forskningsstrategi, et forskningsstyre og en forskningsleder. Det er flere pågående forskningsprosjekter og 20-25 vitenskapelige publikasjoner fra foretakets forskere hvert år. Våre forskere er deltagende i læringsaktiviteter i felles kompetansemodul, internundervisningen, kvalitets- og forbedringsarbeidet og i daglig klinisk

virksomhet. Finnmarkssykehuset har egen forskningsfond hvor alle ansatte kan søke om midler til mindre forskningsprosjekter og til frikjøp av arbeidstid for å forberede større prosjekter.

Øre-, nese-, halspoliklinikken deltar i undervisningen av legestudenter på 6. utdanningsår i den desentraliserte modellen for medisinerstudiet ved UiT Norges Arktiske Universitet, den såkalte Finnmarksmodellen. LIS kan bli forespurt om å delta i undervisningen avhengig av behov og interesse.

Læringsmål og kompetanse ved øre-, nese-, halspoliklinikken

De fleste av læringsmålene kan oppnås ved lokalt helseforetak og fortrinnsvis ved Finnmarkssykehuset Hammerfest, det er estimert at LIS i løpet av tre års tjeneste vil kunne ha oppnådd disse læringsmålene. Læringsaktivitetene loggføres i kompetanseportalen. Noen av læringsaktivitetene krever kun egenregistrering mens andre må godkjennes av enhetsleder eller veileder/supervisor. Se helsedirektoratets nasjonale veileder:

https://www.helsedirektoratet.no/veildere/kompetansevurdering-av-leger-i-spesialisering?fbclid=IwAR3AYkBlgsEP2HenhiV2uOJ_N1zzhFxF7W6M7A2dI9ROBoSWmt269AT-CsY

For mer sjeldne tilstander er pasientgrunlaget for lite til at man kan forvente at læringsmålene oppfylles fullt ut ved Finnmarkssykehuset Hammerfest, noen operasjoner og prosedyrer utføre bare ved øre, nese, hals Universitetssykehuset Nord-Norge.

Læringsmål som kan oppfylles ved Finnmarkssykehuset HF:

- LM1: Klinisk undersøkelse av voksne og barn.
- LM2: Røntgen, CT og MR.
- LM3: PNIF, spirometri og luktetester.
- LM5: Pricktest og nasal provokasjonstest, serologiske allergiprøver.
- LM6: Farmakologisk behandling (nese, bihuler, ansikt).
- LM7: Allergenspesifikk immunterapi.
- LM8: Anafylaksi.
- LM 9: Lokalbedøvelse og ansiktsblokader (nese, bihuler, ansikt).
- LM10: Epistaxisbehandling.
- LM11: *Conchoplastikk, conchotomi, concha media bullosa reseksjon/reduksjon.*
- LM12: *Septumplastikk.*
- LM14: *Fjerne polypper, endoskopisk bihulekirurgi.*
- LM15: Incidere og drenere abscesser, bihuleskylling.
- LM 17: Misdannelser (nese, bihule, ansikt).
- LM18: Nesefrakturer.
- LM 19: Septumhematomer, lateral canthotomi, bløtdelsskader.
- LM 22: Indirekte- transnasal fleksibel – lupe laryngoskopi.
- LM 26: Spirometri.
- LM 29: Risikofaktorer for utvikling av hørselsskader – barn.
- LM 31: Ultralyd, røntgen, CT, MR (larynx, trachea).
- LM 33: Inhalasjonsterapi (larynx og trachea).
- LM 34: Systematisk farmakologisk behandling (larynx og trachea)
- LM 37: Endotrakeal intubasjon.
- LM 39: Coniotomi.

LM42: Luftveier hos nyfødte og barn
LM 43: Malformasjoner, skader og svulster (larynx, trachea)
LM 47: Inspeksjon og palpasjon.
LM 48: Nasopharyngoskopi.
LM 51: Smakssans.
LM 52: Svelgfunksjonen.
LM 53: Søvnregistrering.
LM 54: Ultralyd, CT, MR, dynamiske svelgfunksjoner.
LM 56: Farmakologisk behandling (munnhule, pharynx, øsofagus).
LM 57: Svelg og aspirasjonsrehabilitering.
LM 58: CPAP.
LM 59: Adenotomi.
LM 60: Tonsillotomi og tonsillektomi.
LM 61: Tonsilleblødning.
LM 62: Abscesser, peri-/retrotonsillære.
LM 63: Abscesser, para- og retrofaryngealt, tungebasis.
LM 65: Spyttstein.
LM 67: Sårbehandling/fjerne mindre benigne lesjoner.
LM 68: Skader – kirurgisk behandling.
LM 72: Snorking/OSAS – kirurgisk behandling.
LM 76: Otoskopi, otomikroskopi og endoskopisk undersøkelse.
LM 77: Stemmegaffelstester.
LM 78: Impedansaudiometri.
LM 79: Rentone og taleaudiometri.
LM 80: Avstøpning av øregang.
LM 81: Høreapparat og kontroll.
LM 83: Vestibularisapparatet.
LM 84: Funksjonstesting av nervus facialis.
LM 85: Ikke-kirurgiske behandling av tilstander i øret, nedsatt hørsel og svimmelhet.
LM 87: Lokal og regional bedøvelse av øret.
LM 88: Otohematomer.
LM 92: Fremmedlegemer og polypper fra øregangen.
LM 93: Paracentese og innleggelse av ventilasjonsrør.
LM 98: Misdannelser i øret.
LM 99: Aurikkel og ytre øreganger – skader.
LM 100: Mellomøre og indre øre -skader.
LM 101: Aurikkel- svulster.
LM 102: Klinisk undersøkelse av voksne og barn.
LM 103: Hjernenenerver – klinisk undersøkelse.
LM 104: Spyttkjertler og glandula thyroidea – undersøkelse.
LM 105: Finnålsbiopsi – ultralydveiledet.
LM 106: Ultralyd, røntgen, OPG, CT, MR og dynamiske radiologiske undersøkelser.
LM 107: Ikke-kirurgisk behandling (hode-hals).
LM 108: Farmakologisk behandling (hode-hals).
LM 109: Sårbehandling – ikke-kirurgisk.
LM 112: Bedøvelse, lokal og regional (hode-hals).
LM 113: Nekrotiserende sår.
LM 116: Abscesser (hode-hals)

- LM 117: Benigne svulster (hode-hals)
- LM 118: Bløtdelsskader i midtre og laterale del (hode-hals)
- LM 120: Cervicale lymfeknuter (diagnostiske prosedyrer)

For å oppnå de resterende læringsmålene må LIS benytte seg av læringsarena ved en større øre-, nese-, halsavdeling som utfører de nødvendige prosedyrene. Dette gjelder følgende læringsmål:

- LM 4: Akustisk rhinometri og rhinomanometri.
- LM 13: Rhinoplastikk
- LM 16: Orbital dekompresjon, dacryo-cysto-rhinostomi, CSF-lekkasje og tumorkirurgi
- LM 20: Zygomatico - maksillefrakturer
- LM 21: Orbita- og mandibelfrakturer, intermaksillær fiksasjon
- LM 23: Stroboskopi
- LM 24: Mikrolaryngoskopi og direkte laryngoskopi.
- LM 25: Trakeo-bronkoskopi.
- LM 27: Bronkoalveolær lavage, cyologisk og mikrobiologisk prøve.
- LM 28: Biopsier (larynx og trachea).
- LM 30: Elektromyografi av larynx.
- LM 32: Medikamenter i larynx.
- LM 35: Laryngektomi, logopedisk behandling.
- LM 36: Fjerne fremmedlegemer (larynx og trachea).
- LM 38: Tracheostomi.
- LM 40: Mikrolaryngoskopisk biopsi.
- LM 41: Laserkirurgi, operasjon av stemmebånd og på nervus laryngeus.
- LM 44: Laryngektomi.
- LM 45: Tracheostoma og laryngostoma.
- LM 46: Laryngotracheale stenoser, tracheoøsofagale fistler og rekonstruktiv kirurgi
- LM 49: Hypofaryngoskopi og øsofagoskopi.
- LM 50: Undersøke og bruke endoskoper, ta biopsier, børsteprøver med mer.
- LM 55: OPG ved tilstander i munnhule.
- LM 64: Ranula og retensjonscyster, tungebåndsplastikk.
- LM 66: Cricopharyngeal myotomi.
- LM 69: Svulster, endoskopiske biopsier og klassifisering av svulster.
- LM 70: Svulster, kirurgisk behandling, rekonstruksjon (munnhule, farynx, øsofagus)
- LM 71: Svulst i leppe, reseksjon og plastisk rekonstruksjon.
- LM 73: Mikrovaskulære anastomoser.
- LM 74: Mandibel, reseksjon og osteosynteser
- LM 75: Pharyngotomi.
- LM 82: Hjernestammeaudiometri, OAE og barneaudiometri, nyfødtscreening.
- LM 86: Dissikere tinningben.
- LM 89: Osteomer i øret.
- LM 90: Aurikkelpplastikk.
- LM 91: Øregangsplastikk.
- LM 94: Myringoplastikk og operasjoner i mellomøret og ørebensknuten.
- LM 95: Protoser og implantater i mellomøre og tinningben.
- LM 96: Cochleaimplantasjoner.

LM 97: Facialisnervekirurgi, dekompresjon, grafting, nervemonitorering, glomustumores og mer.
LM 110: Kjemo- og stråleterapi.
LM 111: Botulinumtoxin.
LM 114: Åpne sår på halsen.
LM 115: Gjellebuefistler og -cyster.
LM 119: Hjernenervekirurgi (V, VII-XII).
LM 121: Halsdisseksjon.
LM 122: Bløtdelssvulster på hals.
LM123: Vaskulære og nevrogene svulster.
LM 124: Glandula submandibularis.
LM 125: Glandula sublingualis.
LM 126: Parotidektomi.
LM 127: Fripreparere og ligere blodkar.
LM 128: Vaskulær grafting og mikrovaskulæreanastomoser.
LM 129: Glandula thyroidea.
LM 130: Regionale glide- og rotasjonslapper.
LM 131: Frie lapper i hode og hals.
LM 132: Plastisk rekonstruksjon og ansiktsrehabilitering.

Finnmarkssykehuset har en avtale med øre-, nese-, halsavdelingen Universitetssykehuset Nord-Norge for gjennomføringen av denne delen av tjenesten som er beregnet til å være i 18 måneder. Det forutsettes at LIS deltar i ØNH-avdelingens vaktordning. Det ansees som mest hensiktsmessig starter sitt utdanningsløp ved Finnmarkssykehuset Hammerfest og at de to siste årene av utdanningsløpet er i Tromsø.

Som LIS har man mulighet til å søke utdanningsstipend fra Finnmarkssykehuset som økonomisk støtte for merutgifter til bolig og reise utenfor fast bosted. Innvilgelse av utdanningsstipend fordrer bindingstid til Finnmarkssykehuset i størrelsesorden 1:1.

Felles kompetansemål organiseres og gjennomføres etter flere læringsformer som å delta i klinisk tjeneste, obligatoriske og ikke-obligatoriske kurs, simulering og ferdighetstrening, internundervisning, gruppeveiledning, selvstudium og e-læring. ØNH-avdelingen ved Finnmarkssykehuset vil i hovedsak få inn kandidater med begrenset erfaring innen øre, nese, hals-faget, det vil være ønskelig med minimum 6 mnd LIS2-erfaring fra et kirurgisk fag, evt ALIS-erfaring (allmenntmedisin). Det er viktig med kontinuerlig fokus i felles kompetansemål gjennom spesialiseringløpet, LIS oppfordres til å være med i forbedringsarbeid. Det er totalt 25 felles kompetansemål tilknyttet ØNH-faget fordelt på bl.a. områdene etikk, forskning, kommunikasjon, veiledning og supervisjon, trygghet og forståelse, formidling av informasjon, kunnskapssirkelen, samvalg, kunnskapskilder, e-helse, forbedringskunnskap, ansvar og forsvarlighet, regler, brukermedvirkning, pedagogiske prinsipper, rolleforståelse, samhandling, legespesialistens rolle og ansvar, organisering og kvalitet i behandlingen, egne holdninger og verdier, internkontroll og kliniske studier.

Kontakt

For spørsmål om spesialisering i øre-, nese-, halssykdommer ta kontakt med:

Fagansvarlig og leder i lokalt utdanningsutvalg (LUU) for øre-, nese-, halssykdommer Klemet Johannes Somby:

Klemet.johannes.somby@finnmarkssykehuset.no